

з різним ступенем ризику; профілактичні заходи, які вказують на помилки та недоліки під час виконання службових завдань; дії на випередження, які розвивають не тільки фізичні, але й розумові якості правоохоронця.

Список бібліографічних посилань

1. Тактична підготовка : навч. посібник. О. М. Попов, О. М. Моргунов, С. Ю. Поляков. Харків: Нац. юрид. акад. України. 2004. 215 с.
2. В. В. Бондаренко. Професійна підготовка працівників патрульної поліції: зміст і перспективні напрями : монографія. Київ : ФОП Кандиба Т. П., 2018. 524 с.
3. В. Бондаренко. Особливості тактичної підготовки працівників підрозділів патрульної поліції. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2017. № 3. С. 28-40.
4. Мислива О.О., Никифорова О.А., Бойко О.І. Методологія проведення навчань і тренувань з тактичної медицини поліцейських в Україні з урахуванням сучасних вимог НАТО. Юридичний вісник. № 2. 2020. С. 207-213.
5. Конституція України. Прийнята на 5-й сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30.
6. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення 25.05.2022).

Отримано 05.05.2022

УДК 316.77:351.74(477)

РІПКА К. С.,

курсант 1 курсу факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Перцева В. А.,

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри українознавства факультету № 2

Харківського національного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0002-5203-761X>

ДОСЛІДЖЕННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРЕДСТАВНИКІВ ПРОФЕСІЇ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО

Професія, поза сумнівом, впливає на світогляд людини, а отже, й на її мову та комунікативні здібності. Тому цілком обґрунтований постійний інтерес дослідників до вивчення особливостей комунікації, які характеризують окрему професійну або соціальну групу.

Поняття «комунікативної компетентності» ми трактуємо як необхідний рівень сформованості досвіду, умінь і навичок міжособистісної взаємодії для успішного функціонування в суспільстві з урахуванням власних здібностей і соціального статусу [1, 13].

Для виявлення особливостей комунікативної компетенції ми використали відомий науковий метод вільних асоціацій, пропонуючи учасникам експерименту якнайшвидше добрати до запропонованого слова першу фразу (словосполучення, слово), що спала на думку. Цей вид опитування визнається ефективним, його результати дозволяють робити висновки про внутрішні якості, соціально-біографічні дані (вік, стать, освіту, професію) особи. Для дослідження нами було обрано представників професії поліцейського. Ми ставили за мету вивчити рівень мовнокомунікативної компетенції названої професійної групи завдяки словниковому запасу, який ця група постійно використовує.

При виборі ми орієнтувалися на специфіку професійної терміносистеми, адже у цій професійній групі вона кодифікована й досить закрита.

Усі обрані для опитування слова ми розділи на п'ять груп:

- 1) слова професійної спрямованості, тобто слова зі спеціальним значенням, яке в словникових статтях визначається як периферійне (*магазин, форма, зірка, взвод*);
- 2) слова, що виражають абстрактні поняття (*доля, воля, любов, щастя*);
- 3) слова, звучання яких знайоме, але тлумачення ускладнене (*інсайт, геноцид, інцест, паритет*);
- 4) слова, пов'язані з мистецтвом, культурою (*Сотбіс, Венера, балет, Мендельсон*);
- 5) слова з нейтральним значенням (*стіл, нога, стіна, рука*).

Гіпотеза нашого дослідження полягає в тому, що вплив професії на словниковий запас особи залежить від рівня її комунікативної компетенції. За результатами анкетування ми умовно розділили усіх учасників на три групи відповідно до рівня комунікативної компетенції.

Характерною особливістю реакцій поліцейських, які взяли участь в експерименті, стала їх одноманітність, яка виражалася не лише в тому, що різні учасники продукували однакові реакції у відповідь на одне й те слово, але й в тому, що окремі учасники відтворювали однакову реакцію у відповідь на різні слова. Це, на нашу думку, пояснюється специфікою мовної свідомості поліцейських, яка є досить регламентованою. Адже під час навчальної й виховної роботи формується особистість поліцейського, який повинен діяти відповідно до наказів, інструкцій, правил, відхилення від яких «не вітається».

Оскільки експеримент проводився на робочому місці, а для курсантів у присутності командира, опитування сприймалось учасниками як одне зі службових завдань, отже, реакції, що продукувались учасниками, були чіткі, точні, односкладові та досить одноманітні.

Учасники з високим рівнем комунікативної компетенції (викладачі, офіцери, курсанти старших курсів) реагували на запропоновані слова стабільно, у відповідях учасників із середнім і низьким рівнями комунікативної компетенції (курсанти молодших курсів) ми спостерігали значну кількість відмов (нульових реакцій). Професійно ж орієнтовані реакції були насамперед зафіксовані у відповідь на слова професійної спрямованості (наприклад, НАРЯД – поза чергою, заступити; КОМАНДА – вільно, виконувати, наказ), а також слова, що виражають абстрактні поняття (ДРУЖБА – з одногрупниками; ЖИТТЯ – в казармі, служба).

У відповідях учасників із середнім рівнем комунікативної компетенції було зафіксовано значну кількість професійно орієнтованих реакцій у відповідь на слова, які належать практично усім групам. Так, у відповідь на слова, що відбивають абстрактні поняття, було отримано такі реакції: ЧЕСТЬ – офіцер, форма, гідність; ЛЮБОВ – до Батьківщини, родина, дівчина. Реагуючи на слова з нейтральним значенням, учасники з середнім рівнем комунікативної компетенції продукували такі реакції: СТИЛ – черговий в їдальні, казарма, немає в казармі, обідній; ВІКНО – автопарк, в казармі, пара, плац. Відповіді учасників із низьким рівнем комунікативної компетенції характеризуються значною кількістю відмов, наявністю численних повторів (АНАЛІЗ – аналіз; БАЛЕТ – балет, ОПЕРА – опера, РУКА – рука, НОГА – нога, ноги) і фонетичних реакцій (МАСКА – мастика; ГЕНОЦИД – гени, Гена; КНИГА – фіга), а також одноманітністю реакцій у порівнянні з представниками інших рівнів комунікативної компетенції тієї ж професійної групи.

Ці реакції були отримані насамперед у відповідь на слова професійної спрямованості та слова з нейтральним значенням. Наприклад: ЧЕСТЬ – армія, віддавати;

ПЕРЕМОГА – армія, війна; ДОЛЯ – служба, служити; ЖИТТЯ – у казармі, курсантське, служба. Щодо слів, пов'язаних із мистецтвом і культурою, то відповіддю на них найчастіше були нульові або так звані «фонетичні» реакції поряд із реакціями-повторами. Найбільше професійно орієнтованих реакцій було отримано у відповідь на слова професійної спрямованості, проте вони також характеризуються одноманітністю: ЗІРКА – офіцер, військовий, погони; НАРЯД – поза чергою, на КПП, курсант.

Таким чином, існує пряма залежність рівня комунікативної компетенції і впливу певної професії на мовну свідомість особи: чим вище рівень комунікативної компетенції, тим менш помітний вплив має професійна діяльність на свідомість людини. Цікаво, що під час дослідження не було виявлено помітного впливу на рівень комунікативної компетенції посади/звання учасника опитування. Характерною ознакою комунікативної компетенції поліцейських, які взяли участь у нашому дослідженні, можна впевнено назвати одноманітність реакцій на різні слова й поняття, до того ж серед курсантів це проявилось помітніше. Такий результат пояснюється регламентованістю всіх сфер діяльності представників професії поліцейського, а особливо курсантів, що й впливає на особливості їх мовлення та комунікативної компетенції.

Список бібліографічних посилань

1. Вольфовська Т. Комунікативна компетентність молоді як одна із передумов досягнення життєвої мети. *Шлях освіти*. 2001. № 3. С. 13–16.
2. Іванова І. Вплив рівня розвитку комунікативних здібностей на формування професійної спрямованості. *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського*. Т. 2. Вип. 10 (91). 2013. С. 121–125.

Отримано 01.05.2022

УДК 343.85(477)

РУБАН А. В.,

курсант 3 курсу ННІП ПФПНП

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Некlesa О. В.,

викладач кафедри фінансових та стратегічних розслідувань

Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ;

 <https://orcid.org/0000-0001-8026-058X>

БЮРО ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ОРГАН ПРОТИДІЇ ЕКОНОМІЧНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ

Останніми роками в Україні спостерігається значне зростання злочинів у сфері економіки. Зокрема це відбувається через неконтрольований процес сплати податків, розвитку корупції в державних установах та підприємствах, та функціонування нелегальних бізнесів. Через зменшення економічної стабільності в нашій країні, та загрози зупинення її розвитку було створено відповідний орган, який здійснює контроль в сфері економічних відносин, та протидіє економічній злочинності.

Бюро економічної безпеки України - це центральний орган виконавчої влади, на який покладаються завдання щодо протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави.[1]

Основним завданням такого органу є здійснення кримінального аналізу в сфері економічних відносин та здійснення розвідки в економічній сфері, яка забезпечить протидію та мінімізацію вчинення кримінальних правопорушень.